

Formannskapet

Dato: 06.05.2025 13:00

Sted: Kommunestyresalen

Notat:

Eventuelle forfall meldes sekretæren på mobil evt.
på e-post .
Varamedlemmer skal ikke møte uten særskilt innkalling.

<Sted> 29.04.2025

For leder i Formannskapet,

Saksliste

Saker til behandling

14/25 Kulturmidler 2025	3
15/25 Kulturmidler våren 2025	5
16/25 Krevende likviditetssituasjon i Varanger Kraft AS	9
17/25 Revidering - Forskrift om rettigheter til godtgjørelse og velferdsgoder for folkevalgte	13
18/25 Etablering av Vestre Varanger Utvikling AS	19
19/25 Styrket satsing på fiskeri og annen nyetablering – sammenslåing av kommunale fond	43
20/25 Nett- og TV tilgang på Helsesenteret - beboerrommene	46

Berlevåg kommune
- Heflig og begeistret

Arkivsak-dok. 25/00082-4
Saksbehandler Siv Efraimsen

Saksgang
Formannskapet

Møtedato

Kommunestyret

KULTURMIDLER 2025

Forslag til vedtak/innstilling:

Det settes av kr 100 000,- til kulturmidler.

Beløpet dekkes over disposisjonsfondet.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

I henhold til statuttene kan det tildeles kulturmidler to ganger pr. år med søknadsfrist 1. april og 1. september.

Det står kun 9 400,- igjen på kulturfondet for 2025.

Ved søknadsfristens utløp 1. april 2025 hadde vi mottatt 5 søknader på kulturmidler på til sammen kr 95 000,-.

Bakgrunn:**Merknader:**

Berlevåg kommune
- Heflig og begeistret

Arkivsak-dok. 25/00082-8
Saksbehandler Siv Efraimsen

Saksgang
Formannskapet

Møtedato

KULTURMIDLER VÅREN 2025

Forslag til vedtak/innstilling:

Kulturmidlene tildeles med forbehold om at kommunestyret avsetter penger som omsøkt.

Vedlegg:

Statutter for tildeling av kulturmidler.

Saksframstilling:

Etter statuttene for tildeling av kulturmidler kan det tildeles kulturmidler to ganger i året med søknadsfrist 1. april og 1. september.

Ved søknadsfristens utløp 1. april 2025 har vi mottatt 5 søknader på til sammen kr 95 000,-.

Navn på søker:	Formål:	Søkt om kr:	Søknad foreligger på forhånd:	Prosjekt-beskrivelse:	Årsmelding /regnskap/ budsjett:
SIB	Kulturfestival	25 000,-	x	x	x
Kvitbrakkka	Ukrainsk musikk-kveld	5 000,-	X	X	x
BT&IF	Div. aktiviteter for barn	20 000,-	X	X	x
Blandakoret	Korstevne	25 000,-	X	X	\
Rosann Hammer	Fotobok	20 000,-	x	x	\

Det gjenstår kr 9 400,- på fondet for kulturmidler, men det er laget sak til kommunestyret der en ber om kr 100 000,- til kulturfondet.

Bakgrunn:**Merknader:**

SIB-komiteen har fått tilsagn om festivalmidler fra Finnmark fylkeskommune. Forutsetningen for denne tildelingen er at SIB- komiteen også mottar støtte fra vertskommunen. Det er ikke spesifisert hvilket beløp de må motta fra vertskommunen for å utløse tilsagnet.

Vedtatt i kommunestyret 23.05.24 under sak 58/24

BERLEVÅG KOMMUNE

STATUTTER FOR TILDELING AV KULTURMIDLER

Det opprettes følgende reglement for tildeling av kulturmidler i Berlevåg kommune.

Frivillige organisasjoner og enkeltpersoner innen følgende områder:

- Idrett og friluftsliv
- Allment kulturarbeid (sang, musikk, dans, teater, kunst m.m.)
- Øvrige kulturformål

Støtte gis fortrinnsvis til organisasjoner og enkeltpersoner som er hjemmehørende i Berlevåg.

Berlevåg kommune vil prioritere søknader fra de som driver med aktiviteter som utløser aktiviteter utover egenaktivitet og som er for:

- Barn og ungdom
- Funksjonshemmede
- Eldre
- Svake grupper

Formål med tjenesten

De frivillige organisasjonene er en av Berlevåg kommunes viktigste ressurs for å nå kulturpolitiske mål.

Støtte til kulturarbeid har som målsetting:

- Å styrke og kvalitetsutvikle den allsidige og kulturelle egenaktiviteten ut fra egne forutsetninger og interesser
- Å styrke fellesskap og kvalitet i lokalmiljøet
- Å stimulere til utvikling av nye ideer, samarbeid og et aktivt og mangfoldig kulturliv i lokalmiljøet
- Å gi alle anledning til å oppleve kunst og kulturverdier skapt av andre, profesjonelle og ikke profesjonelle

Følgende kriterier legges til grunn for tildelingen:

- Søknad må foreligge på forhånd
- Aktiviteter
- Prosjektet skal ha en prosjektbeskrivelse som skal si noe om bakgrunn for tiltaket, initiativtaker/ansvarlig, finansiering og omfang av tiltaket

Vedtatt i kommunestyret 23.05.24 under sak 58/24

- Godkjent regnskap og årsmelding for siste år, samt budsjett for inneværende år

Hva kreves for å motta tjenesten:

For å være berettiget til støtte må de frivillige organisasjonene og enkeltpersoners målsetting være:

- Ha en viss kontinuitet i sin kulturvirksomhet
- At ethvert tiltak/arrangement i utgangspunktet er åpent for alle
- Å drive utadrettet og aktivitetsfremmende kulturarbeid, eller å ha tilsvarende kulturtiltak på programmet

Det kan gis inntil kr 25 000,- til lag og foreninger og inntil kr 25 000,- til enkeltpersoner.

Søknadsfrist: 1. april og 1. september

Om midlene ikke blir benyttet slik det er søkt om, vil kommunen kunne kreve midlene tilbakebetalt.

Berlevåg kommune
- Heftig og begeistret

Arkivsak-dok. 25/00159-1
Saksbehandler Sten Albert Reisænen

Saksgang
Formannskapet
Kommunestyret

Møtedato
06.05.2025
15.05.2025

KREVENDE LIKVIDITETSSITUASJON I VARANGER KRAFT AS

Forslag til vedtak/innstilling:

Kommunen tar informasjonen til orientering.

Vedlegg:

Brev «Krevende likviditetssituasjon i Varanger Kraft AS»

Saksframstilling:

Berlevåg kommune og andre eiere av Varanger Kraft AS har fått opplysninger om at selskapet har en krevende likviditetssituasjon for året 2025.

Varanger Kraft produserer hvert år om lag 800 GWh elektrisk kraft gjennom sine anlegg i Sør-Varanger, Berlevåg og Nesseby. Produksjon av strøm er selskapets altoverveiende inntektskilde.

Krafta som produseres selges i markedet til den enhver tids gjeldende markedspris. Normal markedspris over de siste 20 årene har i snitt ligget på rundt 30 øre/kWh. Denne prisen varierer gjennom året og det er den kalde og værharde tiden som prisene er høyest og derigjennom gir majoriteten av inntektene til produksjonsselskapene.

Fra oktober 2024 har selskapet opplevd et markant skifte i markedsprisene. Svært store nedbørsmengder, mye vind og en mild vinter har medført fulle vannmagasiner, og vedvarende lave priser. Det ekstraordinære er at det ikke er tilstrekkelig med industri/næring til å forbruke denne krafta i NO4.

Prognosene for resten av året er i dette henseende også svak. Verken selskapet eller ekspertene klarer å se at prisene skal endre seg vesentlig det nærmeste året.

Kommunedirektøren ser at et svakt resultat for Varanger Kraft AS, og svekket likviditet vil kunne påvirke kommunens utbytter fra selskapet. Kommunen har i sitt budsjett for 2025 budsjettert med 1,2 mill. kr. fra selskapet. Man er ennå usikker på hva konsekvensen for kommunen blir for årene 2025 og 2026.

Bakgrunn:

Berlevåg kommune om medeier av Varanger Kraft AS er avhengig av årlig utbytte på sin eierandel for å kunne levere tjenestene til innbyggerne i Berlevåg.

Der er for tidlig og si noen om hvilke konsekvenser dette kan få for kommunen.

Merknader:

Til eierne i Varanger Kraft AS

Krevende likviditetssituasjon i Varanger Kraft AS

Varanger Kraft produserer hvert år om lag 800 GWh elektrisk kraft gjennom våre anlegg i Sør-Varanger, Berlevåg og Nesseby. Produksjon av strøm er selskapets altoverveiende inntektskilde.

Krafta som produseres selges i markedet til den enhver tids gjeldende markedspris. Normal markedspris over de siste 20 årene har i snitt ligget på rundt 30 øre/kWh. Denne prisen varierer gjennom året og det er den kalde og værharde tiden som prisene er høyest og derigjennom gir majoriteten av inntektene til produksjonsselskapene. Strømprisen er den samme i hele Nord-Norge, inklusive Troms og Nordland. Dette er det som går under betegnelsen «prisområde NO4».

Fra oktober 2024 har vi opplevd et markant skifte i markedsprisene. Svært store nedbørmengder, mye vind og en mild vinter har medført fulle vannmagasiner, og vedvarende lave priser. Det ekstraordinære er at det ikke er tilstrekkelig med industri/næring til å forbruke denne krafta i NO4. Store industriplaner i Nord-Sverige, Ofoten området, Mo i Rana og Senja er utsatt eller kansellert. Dette forsterker syndromet med enda lavere priser. Det største adresserte forbruket i Finnmark er Melkøya, men dette prosjektet kommer først i drift etter 2030.

Mange spør seg hvorfor ikke kraftkrevende industri etablerer seg her nord når strømprisene er nær null. Dette har en enkel forklaring i at det ikke er utbygd nettkapasitet til å overføre denne billige krafta.

For Varanger Kraft er dette kritisk. Pris over tid 4.kvartal er på 47 øre/kWh, mens den reelle prisen vi fikk solgt for i Q4-24 ble på 10,7 øre. Tilsvarende nå i 1.kvartal 2025 er pris over tid 37,6 øre, mens den reelle prisen hittil i år er på 7 øre/kWh. Dette er de laveste vinterprisene i vårt prisområde siden dagens kraftmarked ble etablert gjennom energiloven av 1991.

Kontantstrømmene fra kraftproduksjonen opplever dermed en alvorlig svikt i disse to kvartalene.

I 4.kvartal 2024 er svikten på om lag 80 MNOK

I 1.kvartal 2025 er svikten på om lag 70 MNOK

Prognosene for resten av året er i dette henseende også svak. Verken selskapet eller ekspertene klarer å se at prisene skal endre seg vesentlig det nærmeste året.

Som nevnt er dette selvsagt en svært kritisk situasjon for Varanger Kraft. Resultatet etter skatt for konsernet i 2024 blir tilforlatelig. Dette skyldes nok de middels høye prisene i 1.halvår. Det kritiske ligger mer i likviditetssituasjonen.

Styret i Varanger Kraft AS drøftet denne situasjonen grundig i styremøte 11.mars, og besluttet å sende dette brevet til eierne. Styret anbefaler, gitt at dagens situasjon ikke endres vesentlig, å stille evt. utbytte for 2024 i bero inntil, og dersom, vi ser bedring i markedet.

På vegne av styret i Varanger Kraft AS

Vadsø den 27.mars 2025

Terje Skansen
Konsernsjef / CEO

Terje.skansen@varanger-kraft.no

00-47 90 14 25 54

Berlevåg kommune
- Hefstig og begeistret

Arkivsak-dok. 25/00131-1
Saksbehandler Siv Efraimsen

Saksgang
Formannskapet

Møtedato

Kommunestyret

REVIDERING - FORSKRIFT OM RETTIGHETER TIL GODTGJØRELSE OG VELFERDSGODER FOR FOLKEVALGTE

Forslag til vedtak/innstilling:

Revidert forslag til forskrift om rettigheter til godtgjørelse og velferdsgoder for folkevalgte legges ut til høring slik de foreligger.

Høringsfrist settes til: 1. juli 2025.

Vedlegg:

Revidert forskrift om rettigheter godtgjøring og velferdsgoder for folkevalgte

Saksframstilling:

Bakgrunn:

Det er kommet inn innspill på revidering av forskrift om rettigheter til godtgjørelse og velferdsgoder for folkevalgte.

Det er gjort noen endringer i forhold til bl.a. satser til godtgjøring. De endringene som er gjort er merket med rødt. Vi har valgt å legge oss på beløp og ikke prosentvis, da det er mer oversiktlig.

I h.h.t. forvaltningsloven kap. VII – Om forskrifter sier følgende:

§ 37. (utredningsplikt, forhåndsvarsling og uttalelser fra interesserte).

Forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes.

Offentlige og private institusjoner og organisasjoner for de erverv, fag eller interessegrupper som forskriftene skal gjelde eller gjelder for eller hvis interesser særlig berøres, skal gis anledning til å uttale sig før forskriften blir utferdiget, endret eller opphevet. Så langt det trenges for å få saken allsidig opplyst, skal uttalelse også søkes innhentet fra andre.

Forvaltningsorganet bestemmer på hvilken måte forhåndsvarslingen skal foregå og kan sette frist for å gi uttalelse.

Forhåndsvarsling kan unnlates for såvidt den:

- a. ikke vil være praktisk gjennomførilig, eller
- b. kan vanskeliggjøre gjennomføring av forskriften eller svekke dens effektivitet, eller
- c. må anses åpenbart unødvendig.

Uttalelser skal gis skriftlig. Forvaltningsorganet kan i den enkelte sak samtykke i at uttalelse gis muntlig. Når saken egner sig for det, kan forvaltningsorganet bestemme at forhandlinger om saken skal foregå i møte.

0 Endret ved lov 19 juni 1969 nr. 54 (tidligere §§ 36 og 37).

Høringsfrist skal normalt være tre måneder, og ikke mindre enn seks uker.

Høringsfrist settes til 1. juli 2025.

Merknader:

Utkast 2025

Berlevåg kommune

Forskrift om rettigheter til godtgjøring og velferdsgoder for folkevalgte

BERLEVÅG KOMMUNE

Forskrift om rettigheter til godtgjøring og velferdsgoder for folkevalgte i Berlevåg kommune

Dato:

Ikrafttredelse: 01.01.2026

Hjemmel: Lov av 22. juni 2018 nr. 83, § 8-3, §8-4, §8-6, §8-10 mv.

§ 1. Formål

Forskriften skal legge til rette for bred rekruttering til kommunale tillitsverv gjennom økonomiske ordninger som gjør det mulig for alle å delta i lokalpolitikken.

§2. Rett til dekning av utgifter og økonomisk tap

Den som har et tillitsverv i Berlevåg kommune har krav på:

- Skyss-, kost- og overnattingsgodtgjøring for reiser i forbindelse med vervet
- Dekning av utgifter som følge av vervet, også utgifter til andre for å utføre nødvendige arbeidsoppgaver, barnepass og andre omsorgsoppgaver man i forbindelse med utførelsen av vervet ikke selv kan utføre
- Erstatning for tapt inntekt som følge av vervet

Krav etter første ledd skal fremmes for Berlevåg kommune så snart som mulig og senes innen en måned etter at kravet oppstod. Kravet skal dokumenteres. Krav etter første ledd bokstav b eller c som ikke kan dokumenteres, dekkes likevel dersom utgiftene eller tapet er sannsynliggjort på annen måte.

§3. Utmåling av utgifter og økonomiske tap

Godtgjøring og skyss, kost og overnatting etter § 3 første ledd i bokstav a gis for reiser over 10 km etter de til enhver tid gjeldende satsene i kommunens reiseregulativ.

Utgifter etter § 2 første ledd bokstav b dekkes med inntil kr 200,- pr time inntil maksimalt kr 1 500,- pr dag.

Tapt inntekt etter § 2 første ledd bokstav c dekkes med inntil kr 2 500,- pr dag inkl. sosiale ytelser. Deler av dag inntil 3 timer, dekkes med kr 400,- pr. time, inkl. sosiale ytelser.

Udokumentert tapt arbeidsfortjeneste dekkes med kr 600,- over 3 timer og kr 300,- under 3 timer pr. dag.

§4. Arbeidsgodtgjøring

Den som har et kommunalt tillitsverv, har krav på godtgjøring for sitt arbeid etter følgende satser:

Tillitsverv	Godtgjøring
Ordførergodtgjørelsen	90 % av stortingsrepresentantens lønn
Varaordfører godtgjørelsen	1/12 del av ordførergodtgjørelsen og inkluderer tapt arbeidsfortjeneste ved funksjon som ordfører
Kommunestyremedlemmer	Kr 750,- pr møte
Hovedutvalgsledere, kontrollutvalg	Kr 25 000,- pr år
Leder for styre/råd	Kr 10 000,- pr. år
Formannskapsmedlemmer	Kr 1000,- pr møte
Andre utvalgsmedlemmer	Kr 500,- pr møte

Fast årlig godtgjøring til hovedutvalgsledere reduseres ved lengere fravær. Godtgjørelsen deles på 12 måneder.

Ordfører, varaordfører, hovedutvalgsledere, leder kontrollutvalget, leder seniorrådet, leder ungdomsråd og leder for råd for personer med nedsatt funksjonsevne mottar ikke møtegodtgjøring pr. møte da de får et fastbeløp pr. år.

Ansatte som velges til kommunale utvalg som ansatte, herunder arbeidsmiljøutvalget og partssammensatt utvalg, mottar ikke møtegodtgjøring. Det forutsettes at slike møter legges til ordinær arbeidstid.

§ 5. Godtgjøring ved frikjøp

Folkevalgte som frikjøpes fra ordinært arbeid, mottar en fast godtgjøring i stedet for dekning av tapt inntekt.

Ordfører frikjøpes i 100 % stilling. Ordførerens godtgjøring fastsettes til 90 % av stortingsrepresentantens lønn.

Varaordfører godtgjørelsen settes til 1/12 del av ordførergodtgjørelsen og inkluderer tapt arbeidsfortjeneste ved funksjon som ordfører.

§ 6. Ettergodtgjøring

Folkevalgte som har et tillitsverv som sin hovedbeskjeftigelse, har etter søknad rett til ettergodtgjøring i 3 måned når de fratrer vervet.

En søknad om ettergodtgjøring avgjøres av kommunestyret.

Retten til ettergodtgjøring avkortes mot annen inntekt etter reglene i kommuneloven §8-6 og tredje ledd.

En ordfører, som etter nyvalg ikke fortsetter i vervet, tilkommer 1,5 månedsgodtgjørelse utover valgperioden, selv om vedkommende går over i lønnet arbeid, eller mottar pensjon.

§ 7. Pensjonsordning

Ordfører har rett til pensjon i tråd med Berlevåg kommunes pensjonsordning for folkevalgte.

§ 8. Rett til sykepenger

Folkevalgte som har et tillitsverv som sin hovedbeskjeftigelse, har samme krav på sykepenger som ansatte i Berlevåg kommune.

Berlevåg kommune skal betale sykepenger tilsvarende full godtgjøring i arbeidsgiverperioden fra den første til den sekstene sykedagen, jf. folketrygdloven § 8-19.

Har den folkevalgte krav på godtgjøring utover seks ganger grunnbeløpet, jf. folketrygden § 8-10 andre ledd, skal Berlevåg kommune betale forskjellen mellom det den folkevalgte har krav på å få utbetalt i sykepenger fra folketrygden og det den folkevalgte ville fått i godtgjøring i den samme perioden.

§ 9. Rettigheter ved yrkesskade

Folkevalgte som har et tillitsverv som sin hovedbeskjeftigelse, skal meldes inn i Berlevåg kommunens yrkesskadeforsikring og eventuelle andre tilleggsforsikringer som gir ansatte i Berlevåg kommune rett til ytelser ved yrkesskade.

§ 10. Permisjoner

Folkevalgte som har et tillitsverv som sin hovedbeskjeftigelse, har etter søknad rett til permisjon i samsvar med arbeidsmiljøloven §§ 12-1 til 12-10, 12-12 og 12-15.

Søknad om permisjon avgjøres av kommunestyret.

Under permisjonen beholder den folkevalgte godtgjøringen i inntil to uker, med mindre han eller hun gjør avkall på den. Under svangerskapspermisjon, omsorgspermisjon, fødselspermisjon, foreldrepermisjon og ved barns- og barnepassers sykdom har den folkevalgte rett til å beholde godtgjøringen etter samme regler som gjelder for tilsvarende permisjoner for ansatte i kommunen.

§ 11. Ikraftsetting

Forskriften trer i kraft **01.01.26**

Berlevåg kommune
- Hefstig og begeistret

Arkivsak-dok. 25/00168-1
Saksbehandler Sten Albert Reisænen

Saksgang
Formannskapet
Kommunestyret

Møtedato
06.05.2025
15.05.2025

ETABLERING AV VESTRE VARANGER UTVIKLING AS

Forslag til vedtak/innstilling:

Berlevåg kommune vedtar at selskapet Vestre Varanger Utvikling AS etableres etter vedlagte vedtekter så fremt at kommunene Båtsfjord, Nesseby og Tana fatter likelydende vedtak.

Berlevåg kommune går inn med kr 300 000,- i aksjekapital, som gir eierskap til 300 aksjer av kr 1000,- av totalt 1 200 aksjer i Vestre Varanger Utvikling AS.

Aksjebeløpet på kr 300 000,- finansieres over disposisjonsfondet/næringsfondet.

Berlevåg kommune vedtar at ordfører er Berlevåg kommune sin representant i generalforsamlingen til Vestre Varanger Utvikling AS.

Vedlegg:

Søknad – Vestre Varanger som omstillingsregion. Anmodning til fylkeskommunen om å avklare vilkårene.

Sak 24/00145-3, Statsbudsjettet 2025 – Fylkeskommunal fordeling av midler til Distrikts- og regionalpolitikk (programkategori 1350).

Vedtekter for Vestre Varanger Utvikling AS.

Saksframstilling:

Kommunene i Vestre Varanger, Berlevåg, Båtsfjord, Nesseby og Tana har over flere år jobbet sammen for å styrke kvaliteten på tjenesteleveransene til sine innbyggere.

Disse kommunene har hatt jevn nedgang i folketallet og sysselsettingen siden år 2000. Folketallet har falt med 8,7% i Tana, 11% i Nesseby, 14,5% i Båtsfjord og hele 27,8% i Berlevåg. Det gir en klar indikasjon på lavere sysselsetting i disse kommunene, og som igjen har redusert næringslivet og kommunenes økonomiske handlingsrom.

Med bakgrunn i ovennevnte og demografiutviklingen dette har medførte valgte kommunene sammen og søk om at Vestre Varanger skulle bli en omstillingsregion.

Februar 2025 fikk kommunene svar fra Finnmark fylkeskommunen om at Vestre Varanger var kommet inn i ordningen «regionomstilling via statsbudsjettet». Det medfører at kommunene må utarbeide en prosjektplan, og at den må være godkjent av fylkeskommunen innen 1. mai 2025.

Som et ledd i dette arbeidet har kommunene etablert et interimsstyrer som nå legger fram en likelydende sak for alle fire kommuner om etablering av Vestre Varanger Utvikling AS.

Vestre Varanger Utvikling AS etableres med mål om at selskapet skal drifte og lede arbeidet med omstilling og utvikling for regionen i inntil seks år. Valget på å danne et kommunalt eid aksjeselskap er for å kunne ha overordnet politisk kontroll, samt utnytte de muligheter som et aksjeselskap kan gi prosjektet ved deltakelse fra det private næringslivet, eksterne- og interne aktører og andre offentlige aktører.

Etableringen av Vestre Varanger Utvikling AS skal ikke begrense eller konkurrere om innovasjon, omstilling og utvikling i kommuner med alt eksisterende aktiviteter og aktører. Vestre Varanger Utvikling AS skal om mulig dra nytte og supplere kommunale næringsutvikling, statlige virkemiddelordninger, private investorer og eller såkorn- og inkubatorordninger.

Selskapet etableres med forretningsadressen og hovedkontor i Berlevåg kommune, men vil operere i alle Vestre Varanger kommunene. Selskapet må bemannes med kompetanse og ressurser til at prosjektet får den nødvendige «muskelen» for å skape innovasjon og gjennomføring i hele prosjektperioden.

Finnmark fylkeskommune vil være en meget viktig samarbeidspart for selskapet og kommunene selv om de ikke er medeier i selskapet, sitter i styret eller i generalforsamlingen til Vestre Varanger Utvikling AS.

Finnmark fylkeskommune avsetter kr 12 000 000 til regionomstilling for kommunen Berlevåg, Båtsfjord, Nesseby og Tana for året 2025. Det forutsettes et kommunalt årlig bidra hver på kr 600 000 fra Berlevåg og Nesseby og kr 900 000 fra Båtsfjord og Tana. Man forvente at Vestre Varanger Utvikling AS jobber for å skaffe økte økonomiske virkemidler til omstilling og utvikling for kommunene i Vestre Varanger, det være seg for private og offentlige næringer.

Bakgrunn:

Med bakgrunn i de strukturelle utfordringene, samt en betydelig nedgang i både folketall og arbeidsplasser, er det nødvendig med omstilling og utvikling for å utvikle nye næringer, sikre kompetanse, infrastruktur, styrke attraktiviteten som bo- og arbeidsmarked for våre innbyggere og næringslivet.

Kommunene i Vestre Varanger har alle utfordringer som er knyttet til dette, men kommunene Berlevåg og Båtsfjord har per dato større utfordringer, og et mer ensidig næringsliv som erfaringsmessig svinger mye i forhold til naturressursene og nasjonale styring. Disse to kommune ligger også geografisk slik til at dagpendling til andre arbeidsregioner er meget begrenset, og spesielt i vinterhalvåret.

Man er av den oppfatningen at regionen vil kunne utvikle seg mer ved at man samarbeider om omstilling og utvikling. Tiltak vil kunne bli gjennomført i enkelte av kommunene, eller i alle. Samlet forventer man at dette igjen vil gi synergier for hele Vestre Varanger, det være seg for innbyggerne og næringslivet.

Finnmark fylkeskommune og interimsstyret for Vestre Varanger Utvikling AS har alt startet et nødvendig forarbeid, og inngått avtale med Proneo og TINKR om at de i samarbeid skal gjennomføre en strategi- og forankringsfasen for omstillingsarbeidet i Vestre Varanger. Med bakgrunn i dette arbeidet vil interimsstyret for Vestre Varanger Utvikling AS - vegne av kommunene Berlevåg, Båtsfjord, Nesseby og Tana - oversende nødvendig prosjektplan til Finnmark Fylkeskommune for at prosjektet skal bli godkjent og komme i gang.

Kartlegging av utviklingsevne i kommunene vil sammen med den planlagte Utviklingsanalysen utgjøre en betydelig del av kunnskapsgrunnlaget for utvikling av omstillingsplaner for Vestre Varanger. Dette blir et viktig arbeid for Vestre Varanger Utvikling AS i den første fasen av prosjektperioden. Vestre Varanger Utvikling AS vil i prosjektperioden samarbeide tett med andre aktører i kommunene, regionen og nasjonalt.

Merknader:

Vedtekter Vestre Varanger Utvikling AS - (Stiftelsesdokument)

(Vedtatt av kommunestyrene i Nesseby, Tana, Berlevåg og Båtsfjord kommune)

§ 1 Firma

Vestre Varanger Utvikling AS er et aksjeselskap som er opprettet med hjemmel i aksjeloven kap.2., og betegnes som et eget rettssubjekt.

§ 2 Foretaksnavn og organisasjonsnummer

Selskapets navn er Vestre Varanger Utvikling AS.

Organisasjonsnummer:

§ 3 Forretningsadresse

Juridisk forretningsadresse og hovedkontor er i Berlevåg kommune. Vestre Varanger Utvikling AS har også arbeidssted i Nesseby, Tana, Berlevåg og Båtsfjord kommune.

§ 4 Vertskommune

Berlevåg kommune er vertskommune for Vestre Varanger Utvikling AS. Vertskommunen har det overordnede ansvaret for prosjektoppfølgningen mot oppdragsgiver Finnmark fylkeskommune.

§ 5 Formål og ansvarsområde

Selskapets formål er å drive utviklings- og omstillingsprosjekter for Nesseby, Tana, Berlevåg og Båtsfjord i henhold til mandat og planer foreslått av de nevnte kommunene.

§ 6 Selskapets eierstruktur

Vestre Varanger Utvikling AS eies av Nesseby, Tana, Berlevåg og Båtsfjord kommune med lik eierrepresentasjon. Aksjekapitalen er på NOK 120 000. Hver kommune bidrar med en aksjekapital tilsvarende NOK 30.000. Selskapet har 120 aksjer, der hver aksje tilsvarer NOK 1000. Hver kommune eier 30 aksjer hver.

§ 7 Generalforsamlingen

Generalforsamlingen består av aksjeeierne, og er aksjeselskapets øverste myndighet.

De fire ordførerne i eierkommunene utgjør generalforsamlingen.

I generalforsamlingen utøver aksjeeierne sin eiermyndighet i Vestre Varanger Utvikling AS.

Vestre Varanger Utvikling AS styre kan kalle inn til ekstraordinær generalforsamling ved behov.

§ 8 Styresammensetning

Styret i Vestre Varanger Utvikling AS består av 5 faste medlemmer og 2 varamedlemmer. Alle eierkommunene i Vestre Varanger Utvikling AS skal til enhver tid være fast representert i styret med vedtak-, forslag- og talerett.

Valgkomite fremmer forslag om styresammensetning til generalforsamlingen. Valgkomiteen skal bestå av tre personer som representerer; kommunedirektørene, fylkeskommunen og næringslivet.

Generalforsamlingen utnevner valgkomite, og velger styret og styreleder.

Generalforsamlingen har til enhver tid myndighet til å gjennomføre nødvendige tilpasninger av styret.

Innovasjon Norge, Finnmark fylkeskommune, Ordførerne og kommunedirektørene i eierkommunene har observatørstatus med talerett.

Det er opptil hver organisasjon og utpeke sin egen observatørene til styret.

Ordførerne og kommunedirektørene kan stille med stedfortreder.

§ 9 Styrets myndighet

Styret har myndighet til å treffe avgjørelser i alle saker som gjelder foretaket, og dets virksomhet. Styret påser at virksomheten driver i samsvar med foretakets- og omstillingsprogrammets formål, vedtekter, budsjett, og gjeldende omstillings- og handlingsplan.

Styrets myndighet omfatter også opprettelse, og nedleggelse av stillinger. Styret har tilsetningsmyndighet som er i samsvar med arbeidsmiljøloven.

Tilsetningsmyndigheten kan delegeres daglig leder.

Styret kan revidere handlingsplanen ved behov, og fremme forslag om endringer av gjeldende omstillingsplan.

Styret har ansvar for at oppgaver utføres i henhold til gjeldende lover og forskrifter.

§ 10 Daglig leder

Vestre Varanger Utvikling AS skal ha daglig leder med kontorsted på hovedkontoret.

Daglig leder ansettes av styret.

Daglig leders rolle er å lede den daglige driften av selskapet i samsvar med styrets retningslinjer og beslutninger, samt jfr. Aksjeloven kap 6.

Daglig leder fungerer som styrets sekretær. Daglig leder har signaturrett (prokura).

Daglig leder rapporterer til styret i Vestre Varanger Utvikling AS.

§ 11 Økonomi

Selskapet skal følge god regnskapsskikk i henhold til lovverket.

Budsjett og årsregnskap skal legges fram for generalforsamlingen og eierkommunene.

Selskapet kan ikke ta opp lån.

Selskapet skal ikke utdele utbytte.

Selskapet skal benytte Degerstrøms Revisjon AS som revisor.

Ved opphør av selskapet skal aksjekapitalen tilbakeføres eierkommunene.

§ 12 Utvidet egenregi

Vestre Varanger Utvikling AS skal organiseres slik at anskaffelse kan faller inn under unntaket om "utvidet egenregi", jfr Forskrift om offentlige anskaffelser (anskaffelsesforskriften) Del III. Anskaffelser over EØS-terskelverdiene. Kapittel 12. Dialog med markedet før konkurranse.

§ 13 Merverdiavgiftspliktig

Vestre Varanger Utvikling AS vil levere- og kjøpe tjenester av en slik art at selskapet blir merverdiavgiftspliktig (momspliktig).

§ 14 Eierens ansvar

Aksjeeiernes myndighet utøves gjennom generalforsamlingen, jfr. Aksjelovens kap.5.

§ 15 Klageorgan

Selskapets beslutninger om tildeling eller fordeling av økonomiske midler skal i forvaltningsrettslig forstand være å anse som enkeltvedtak. Slike beslutninger skal være gjenstand for klage.

Klageorganet i Vestre Varanger Utvikling AS er på fem personer, og skal bestå av to ordførere, to kommunedirektører og en fra fylkeskommunen. Ingen kan være fra samme kommune.

Generalforsamlingen utnevner klageorganet.

§ 16 Etter omstillingsprogrammets slutt

Etter endt omstillingsprogram/prosjektperioden kan generalforsamlingen vedta å videreføre omstillingsarbeidet via Vestre Varanger Utvikling AS eller en annen organisasjon, eller avvikle selskapet.

Finnmark fylkeskommune

 Finnmarkku fylkkagielda
 Finmarkun fylkinkomuuni

Arkivsak-dok.	24/00145-3
Saksbehandler	Hilde Skjerven Bersvendsen

Saksgang	Møtedato	Saksnr
Fylkesutvalg	04.02.2025	12/25

Statsbudsjettet 2025 - Fylkeskommunal fordeling av midler til Distrikts- og regionalpolitikk (programkategori 1350)

Innstilling:

Fylkesutvalget gjør følgende vedtak gjeldende for statlige øremerkede midler til distrikts og regionalpolitikk, (Kommunal og Distriktsdepartementets del i Statsbudsjettet, Programkategori 13.50, kapittel 553).

1. Finnmark fylkeskommune er tildelt kr. 11 228 000,- til formålet «*Kompetanse og arbeidskraft i distriktene*» (post 60). Av dette er kr. 6 043 000,- øremerket studiesenter.
 - a. Fylkesutvalget avsetter kr. 4 623 600,- til formålet «*Mobilisere til utdanning og kompetanseheving*».
 - b. Fylkesutvalget avsetter kr. 561 400,- til fylkeskommunens administrasjonskostnader.
2. Finnmark fylkeskommune er tildelt kr. 66 543 000,- til formålet «*Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling*» (post 61). Av dette er kr. 17 000 000,- øremerket kommunale næringsfond, med kr. 5 000 000,- til Berlevåg kommune, og kr. 1 000 000,- til hver av kommunene Sør-Varanger, Vardø, Vadsø, Lebesby, Gamvik, Nordkapp, Tana, Nesseby, Båtsfjord, Hasvik, Loppa, og Måsøy.
 - a. Fylkesutvalget bevilger kr. 13 300 000,- til Statens Industriselskap (SIVA SF). Midlene skal gå til næringshage og inkubatorprogrammet i Finnmark med følgende fordeling:
 - Linken næringshage kr. 100 000,- (*se tidligere vedtak på 1 700 000,-)
 - Orinor næringshage kr. 2 600 000,-
 - Hermetikken kulturnæringshage kr. 2 900 000,-
 - Sápmi Næringshage kr. 2 900 000,-
 - Nordkappregionen næringshage kr. 2 900 000,-
 - Orinor inkubator kr 100 000,- (*se tidligere vedtak på kr. 1 700 000,-)
 - Probarents inkubator kr. 1 800 000,-
 - b. Fylkesutvalget bevilger kr. 36 143 000,- til Innovasjon Norge Arktis.

- c. Fylkesutvalget avsetter kr. 100 000,- til fylkeskommunens administrasjonskostnader.
 - d. Fylkesutvalget gir fylkeskommunedirektøren fullmakt til å slutføre oppdragsbrevene til SIVA og Innovasjon Norge Arktis innen fristen 01.03.2025.
3. Finnmark fylkeskommune er tildelt kr. 1 603 000,- til formålet «*Sekretariat for regionalt nordområdeforum*» (post 63).
- a. Fylkesutvalget gir fylkeskommunedirektøren fullmakt til å prioritere bruken av midlene innenfor rammene av ordningen.
4. Fylkeskommunen er tildelt kr. 14 776 000,- til formålet "*Omstilling og utvikling i områder med særlige distriktsutfordringer*» (post 65). Midlene skal gå til de tre ordningene: a) Bistand og veiledning til distriktskommuner b) Tilskudd til kommuner med langvarig nedgang i befolkning og sysselsetting av særlig omfattende grad c) Tilskudd til omstilling i kommuner eller regioner med vesentlig fall i sysselsettinga over relativt kort tid.
- a. Fylkesutvalget avsetter til sammen kr. 12 000 000,- til regionomstilling for kommunene Nesseby, Tana, Båtsfjord, Berlevåg (Vestre Varanger). Tilsagnet forutsetter at prosjektbeskrivelsen godkjennes av fylkeskommunen, samt en årlig kommunal egenandel på kr. 900 000,- for Båtsfjord og Tana, samt kr. 600 000,- for Berlevåg og Nesseby. Midlene kan benyttes innen alle tre ordningene (a., b. og c.), referert i hovedvedtakspunkt 5.
 - b. Fylkeskommunen avsetter kr. 2 000 000,- til omstilling i Kautokeino kommune. Dette er siste året med status som omstillingskommune og fylkeskommunale støtte til omstillingsarbeidet.
 - c. Fylkesutvalget avsetter kr. 776 000,- til administrasjon og tiltak i fylkeskommunal regi. Fylkeskommunedirektøren får fullmakt til å prioritere bruken av midlene.
5. Fylkeskommunen er tildelt kr. 450 000,- til formålet «*Bygdeveksttaler*» (post 66).
- a. Fylkesutvalget gir fylkeskommunedirektøren fullmakt til å prioritere bruken av midlene innenfor rammene av ordninga.
6. Fylkeskommunen er tildelt kr. 2 950 000,- til formålet "*Mobilisering til forskningsbasert innovasjon (Forregion Finnmark)*» (post 69).
- a. Fylkesutvalget avsetter kr. 206 500,- til administrasjon.
 - b. Fylkesutvalget gir fylkeskommunedirektøren fullmakt til å prioritere bruken av midlene innenfor rammene av ordninga.

22.01.2025

Øystein Ruud
Fylkeskommunedirektør

Vedlegg

SIVA anbefaling 2025

Post 61 Retningslinjer Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling

Post 69 Forskrift om Kommunal- og distriktsdepartementets tilskudd til Forskningsbasert innovasjon i regionene FORREGION forvaltet av fylkesk...

Post 60 Retningslinjer for Kompetanse og arbeidskraft i distrikta

Post 65 a Retningslinjer Bistand og veiledning til distriktskommuner

Post 65 Forskrift om tilskuddsordninger til omstilling og utvikling i områder med særlige distriktsutfordringer

Oppdragsbrev for statsbudsjettet 2025 - tilskot til Finnmark fylkeskommune

Oppdragsbrev Fylkesfordeling av kap 553, post 60, 61, 63, 65 og 69

Bakgrunn

Fylkeskommunen har 6. januar mottatt oppdragsbrev for statsbudsjettet 2025. Oppdragsbrevet gir fylkeskommunen midler og oppgaver innenfor Kommunal- og distriktsdepartementets (KDD) budsjett del i Statsbudsjettet, Programkategori 13.50 Distrikts og regionalpolitikk. Hovedmålsettingen med midlene er å bidra til «Næringsutvikling, verdiskaping og attraktive arbeidsmarknader i regionar og distrikt». Tildelingen er på totalt kr. 97 550 000,-, fordelt på ulike poster/øremerkede formål.

Saken fremmes for at Fylkesutvalget skal ta stilling til bruken av midlene, samt gi fullmakter til å prioritere innen de ulike postene/formålene.

Beskrivelse

Regjeringens mål for distrikts- og regionalpolitikken er at «*Folk skal kunne leve et godt liv i hele Norge, at alle lokalsamfunn skal ha rom for utvikling og verdiskaping, og at folketallet skal øke i distriktskommuner*». Regjeringa vil arbeide for at folk har tilgang på arbeid, bosted og gode tjenester nær der de bor. Regjeringa vil legge til rette for trygge, bærekraftige og levende lokalsamfunn i hele landet gjennom desentraliserte løsninger (jf. Meld. St. 27 (2022-2023) Eit godt liv i heile Noreg – distriktspolitikk for framtida).

Gjennom oppdragsbrevet får fylkeskommunen i oppgave å bidra til å realisere de nasjonale distrikts- og regionalpolitiske målene knyttet til næringsutvikling og attraktive arbeidsmarkeder;

«Mål 1: Næringsutvikling, verdiskaping og attraktive arbeidsmarknader i regionar og distrikt».

I tillegg skal Regionalt nordområdeforum (post 63) bidra til;

«Mål 2 Regional utvikling over landegrensene og i nordområda».

Tildelingsbrevet fra kommunal- og distriktsdepartementet fremhever fylkeskommunen som regional samfunnsutvikler, samarbeid med de næringsrettede virkemiddelaktørene (Innovasjon Norge, SIVA og forskningsrådet), samt samarbeid med distriktssenteret og Statsforvalter.

Departementet har utformet forskrifter som regulerer bruken av midlene. Dette vises til under beskrivelsen av det enkelte formål/post.

Tabellen nedenfor viser bevilgninger til Finnmark fylkeskommune innenfor programkategorien.

Tabell 2 Mål, kap./post og løyving for 2025 til Finnmark fylkeskommune

Mål	Kap./post	Nemning	Løyving
1 Næringsutvikling, verdiskaping og attraktive arbeidsmarknader i regionar og distrikt	553.60	Kompetanse og arbeidskraft i distriktene	11 228 000
	553.61 ¹	Mobiliserande og kvalifiserande næringsutvikling	66 543 000
	553.65	Omstilling og utvikling i område med særlege distriktsutfordringar	14 776 000
	553.66	Bygdevekestavtaler	450 000
	553.69	Mobilisering til forskningsbasert innovasjon	2 950 000
2 Regional utvikling over landegrensene og i nordområda	553.63	Sekretariat for Regionalt nordområdeforum	1 603 000
Sum			97 550 000

I avsnittene nedenfor vil hver enkelt post/formål beskrives kort. En mer utfyllende beskrivelse finnes i vedlagt oppdragsbrev.

Post 60 Kompetanse og arbeidskraft i distriktene:

Ordninga med Kompetanse og arbeidskraft i distrikta var ny i 2024, og er nå ytterligere styrket. Fra 2025 omfatter posten to ordninger, «Mobilisere til utdanning og kompetanseheving» og «Tilskot til studiesenter».

«Formålet med ordningen er å styrke tilgangen til arbeidskraft med etterspurt kompetanse i distriktene. Ordningen skal bidra til å styrke samsvaret mellom tilbud av og etterspørsel etter utdanning og kompetanse, mobilisere til utdanning og kompetanseheving, legge til rette for desentrale tilbud og å kvalifisere flere til utdanning og arbeid, i tråd med etterspørselen etter arbeidskraft», (jf Regelverk for ordningen).

Midlene til studiesenter er øremerket og kan ikke brukes til andre formål. Midlene til «mobilisering» har større handlingsrom, og kan brukes til en rekke tiltak både i egen og andres regi. I 2024 ble midlene brukt til en tilskuddsordning for å styrke integrering og kompetansen for arbeidsinnvandrere og høyt utdannede flyktninger.

Bruken av midlene styres av «Regelverk for ordningen Kompetanse og arbeidskraft i distriktene, Kap. 553.60», (jfr. vedlegg). Det skal i tillegg utarbeides forskrift for ordningen, og denne er pt. til høring.

Post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling:

Midlene på post 61 skal gå til Innovasjon Norge Arktis og SIVA (næringshageprogrammet og inkubatorprogrammet). I totalbevilgningen innenfor 61-posten, inngår kr. 17 000 000,- øremerket kommunale næringsfond i kyst-Finnmark.

Formålet med midlene er: «å mobilisere verksemder til innovasjon og bidra til verdiskaping, sysselsetjing og nyskaping i regionane. Vidare skal dei bidra til å utløyse ny aktivitet i næringslivet i distriktsområda som ikkje blir ivareteke gjennom nasjonale verkemiddel. Midlane skal òg bidra til grøn omstilling av næringslivet i regionane og distrikta».

Innovasjon Norge Arktis:

Midlene som går til *Innovasjon Norge Arktis* er øremerket bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger for distrikt:

- Investeringstilskudd
- Bedriftsutviklingstilskudd
- Oppstartstilskudd
- Risikolån
- Garantier
- Utviklingstilskudd for Finnmark (ny)

Utviklingstilskudd for Finnmark er nytt fra 2025: *«Virkemiddelet skal bidra til omstilling og utvikling av næringslivet i Øst-Finnmark og i kystkommuner ramma av nedgangen i kvoter. Virkemiddelet tildeles som støtte til bedrifter har krav om bedriftsøkonomisk lønnsomhet, men ikke krav til innovasjonshøyde».*

Som det framkommer av beskrivelsen, er tilskuddet utviklet blant annet på bakgrunn av store behov for omstilling etter Russland sin invasjon av Ukraina (og påfølgende sanksjoner). Virkemiddelet kan benyttes til investering og bedriftstilskudd. Bortfall av krav til innovasjonshøyde gir *Innovasjon Norge Arktis* et større handlingsrom, hvor de kan tildele midler til gode og lønnsomme prosjekter, men som ikke nødvendigvis er innovative.

Finnmark fylkeskommune utformer et oppdragsbrev som gir føringer for bruken av de distriktsrettede virkemidlene.

SIVA:

Midlene som går til *Statens industriselskap (SIVA)* er øremerket næringshage- og inkubatorprogrammet.

«Næringshageprogrammet er et distriktpolitisk virkemiddel som gir økt verdiskaping, gjennom å utvikle et mangfoldig, bærekraftig og konkurransedyktig næringsliv i hele landet. Programmet er næringsnøytralt og skal bidra til økt verdiskaping i små og mellomstore bedrifter, samt videreutvikle og styrke de regionale og nasjonale økosystemene for innovasjon».

«Målet med Inkubasjonsprogrammet er økt nasjonal verdiskaping gjennom effektivt å identifisere, kommersialisere og videreutvikle innovative ideer til nye vekstbedrifter, og utløse vekst i etablerte virksomheter».

Fylkeskommunen har ansvar for å finansiere næringshage og inkubatorprogrammet, med statlig midler gitt i post 61 (denne saken). Dette innebærer at fylkeskommunen gjør vedtak på hvilke næringshager og inkubatorer som skal få støtte, og størrelsen på støttebeløpet.

SIVA har det faglige ansvaret for næringshage og inkubatorprogrammet, og gjorde i 2023 opptak til programmene for perioden 2023 – 2032. Tabellen nedenfor viser hvilke aktører fra Finnmark som er tatt opp i programmene. SIVA evaluerer aktørene i næringshage og inkubatorprogrammet, og har gitt fylkeskommune råd om hvilket finansieringsnivå de ulike næringshagene bør motta. Anbefalingen framkommer av tabellen nedenfor.

I SIVA sin anbefaling blir alle aktørene stående på samme finansieringsnivå som i 2024, men tilkjennes en «prisjustering» på kr. 100 000,-. For Orinors næringshageprogram er denne justeringen på kr. 200 000,-.

SIVA har i denne anbefalingen tatt utgangspunkt i at den totale økonomiske ramme til dette programmet er det samme som for 2024, og fordeler seg slik som vist i tabellen under.

Program	Aktør	SIVA sin anbefaling	Merknad
Næringshager	Linken næringshage AS	kr 1 800 000	Tildelt 1,7 mill i sak 349/23
	Orinor AS	kr 2 600 000	
	Hermetikken kulturnæringshage AS	kr 2 900 000	
	Såpmi Næringshage AS	kr 2 900 000	
	Nordkappregionen næringshage AS	kr 2 900 000	
Inkubator	Orinor AS	kr 1 800 000	Tildelt 1,7 mill i sak 349/23
	Probarents AS	kr 1 800 000	
SUM		kr 16 700 000	

Dersom fylket ønsker å øke rammen, er SIVA sin anbefaling at disse aktørene får økt støtte (i prioritert rekkefølge): Probarents (ny sats kr. 2 300 000,-), Nordkappregionen næringshage (ny støtte kr. 3 600 000,-), Orinor næringshage (ny støtte kr. 2 900 000,-), Orinor inkubator (ny støtte kr. 2 300 000,-) og Linken næringshage (ny støtte kr. 2 200 000,-). Økt programstøtte til næringshagene vil ha som konsekvens at Innovasjon Norge Arktis andel vil måtte reduseres tilsvarende dersom en større finansiering til næringshagene skal dekkes over 61-posten.

Merk: Linken Næringshage og Orinor Inkubator ble i fbm. SIVAs nye næringshageprogram 2023 – 2032 ikke tatt opp. Linken og Orinor inkubator kvalifiserte til programmet, men som følge av budsjettmessige rammer for SIVA, ble de ikke innlemmet. For å sikre driften av virksomhetene i en utfordrende periode for Øst-Finnmark, fattet fylkesrådet i Troms og Finnmark fylkeskommune i fylkesråds sak 349/23 vedtak om finansiering av Linken og Orinor Inkubator for 2024 og 2025 hver med kr. 1 700 000,- årlig, (totalt kr. 6 800 000,-). Finansieringskilde var her «Statsbudsjettet – tillegg nr. 1 til oppdragsbrev for Troms og Finnmark fylkeskommune», («Krisepakke 2»). Det anføres at vedtaket ble bl.a. begrunnet med at finansiering ut 2025 ville gi nye Finnmark fylkeskommune tid til å vurdere om støtten av de to virksomhetene også skal videreføre av fylkeskommunen ut SIVAs næringshageprogramperiode.

Post 63 Interreg, Arktis 2030, Det norske Barentssekretariatet og sekretariat for regionalt nordområdeforum:

Posten omfatter arbeid med internasjonalt og nordområde i fylkeskommunene Nordland, Troms og Finnmark. Finnmark har ansvaret for «Sekretariat for Regionalt nordområdeforum».

Formålet med Regionalt nordområdeforum er å styrke dialogen og situasjonsforståelsen mellom regjeringen, fylkeskommunene og Sametinget om problemstillinger som er særlig relevante for utviklingen i nord. Et viktig premiss for forumsmøtene er at det skal legges til rette for fortløpig politisk dialog mellom partene, samt tidlig involvering i prosesser og arbeid som gjelder nordomradepolitikken.

Forumet er en arena for å drøfte forslag og tiltak som er særlig aktuelle i Nord-Norge og nordområdene. Tiltakene kan både være regionale, nasjonale og internasjonale. Forumet er en møteplass mellom fylkeskommunene, Sametinget og regjeringsnivået om samfunnsutvikling i nord.

Post 65 Omstilling og utvikling i områder med særlige distriktsutfordringer:

Fra 2024 har posten tre ordninger:

- a) Bistand og rettleiing til distriktskommunar.
- b) Tilskot til kommunar med langvarig nedgang i befolkning og sysselsetting av særleg omfattande grad.

- c) *Tilskot til omstilling i kommunar eller regionar med vesentleg fall i sysselsettinga over relativt kort tid.*

Bruken av midlene innenfor de ulike ordningen styres av «Forskrift om tilskuddsordninger til omstilling og utvikling i områder med særlige distriktsutfordringer», samt «Bistand og rettleiing til distriktskommunar», (jfr. vedlegg).

Fylkeskommunene disponerer bevilgningen fritt mellom ordningene over posten.

For å legge til rette for helhetlig omstillingsarbeid, ber departementet fylkeskommunen se til bygdevekstavtalene, initiativ fra kommuner og statsforvalter, samt departementets innsats ovenfor Øst-Finnmark:

«Med bakgrunn i Kommunal- og distriktsdepartementet sitt arbeid for å samordne statleg politikk overfor Aust-Finnmark, ønsker departementet dialog om desse spørsmåla før fylkeskommunen tar si avgjerd om omstilling.»

Post 66 Bygdevekstavtaler:

Bygdevekstavtalene er etablert som et samarbeid mellom kommuner og staten.

«Det overordna målet for bygdevekstavtaler er å bidra til busetting, tilgang på kompetent arbeidskraft og framtidsretta næringsutvikling i dei minst sentrale delane av Distrikts-Noreg.»

I Finnmark er det 3 bygdevekstavtaler, og omfatter til sammen 11 kommuner. Dette er: Vestre Varanger (Berlevåg, Båtsfjord, Nesseby og Tana), Midt-Finnmark (Nordkapp, Porsanger, Lebesby og Gamvik) og Hammerfest i samarbeid med Hasvik og Måsøy.

Bygdevekstavtalene får direkte støtte over statsbudsjettet, og får i 2025 til sammen kr. 12 000 000,-.

Bygdevekstavtalene har satsinger på områder hvor fylkeskommunen har en kjernevirksomhet, eksempelvis videregående opplæring, kompetanse og næring. Fylkeskommunen er derfor en hovedsamarbeidspartner for bygdevekstavtalene.

Fylkeskommune får i år tildelt kr. 450 000,- til å dekke utgifter med oppfølging av samarbeidet.

«Departementet oppfordrar fylkeskommunen til å sjå arbeidet med bygdevekstavtalene i samanheng med bruken på postane 60 og 65. (...) Departementet vil ha dialog med fylkeskommunen om oppdraget.»

Post 69 mobilisering til forskningsbasert innovasjon:

Posten omfatter ordninga Forskningsbasert innovasjon i regionene (FORREGION), og FoU-program innen marin bioteknologi i Nord-Noreg (Mabit). Mabit forvaltes av Troms.

Formålet med FORREGION:

«FORREGION skal få fleire bedrifter til å bruke forskning i sitt innovasjonsarbeid, og skal mobilisere næringslivet til å nytte andre verkemiddel for forskning, som Forskningsrådets nasjonale program eller internasjonale ordningar.»

Midlene til «Forregion Finnmark» tildeles Finnmark fylkeskommune og utgjør kr. 2 950 000,-. Ordninga reguleres av egen forskrift, (jfr. vedlegg).

Ifølge forskrift om kommunal – og distriktsdepartementets tilskudd til forskningsbasert innovasjon i regionene FORREGION kan fylkeskommunen bruke inntil 7 % av midlene til å dekke egne administrasjons- og gjennomføringskostnader som kan knyttes direkte til forvaltningen av midlene.

Vurdering

I oppdragsbrevet til fylkeskommunen er det avsatt midler til de ulike ordningene (jfr. ulike poster). Dette er øremerkende statlige midler, og det er ikke anledning til å bruke midlene til andre formål enn de som framkommer av oppdragsbrevet. Fylkeskommunens handlingsrom ligger i *fordelingen av midlene innenfor de ulike postene*.

Fylkeskommunedirektøren vil gjøre vurdering av bruken av midlene, innenfor de ulike postene som framkommer under beskrivelsen.

Post 60 Kompetanse og arbeidskraft i distriktene:

Mangelen på kompetanse og arbeidskraft i distriktene er en økende utfordring. Innretningen for denne posten er todelt, hvor kr. 6 043 000,- er satt av til studiesenter og kr. 5 185 000,- til «Kompetanseheving». Midlene avsatt til studiesenter kan ikke overføres til «Kompetanseheving». Det er derimot mulig å overføre midler fra «Kompetanseheving» til studiesenter.

Fylkeskommunedirektøren ser at behovet for kompetanseheving for voksne er et stort og økende behov, og anbefaler at det holdes av midler til dette formålet. Fylkeskommunedirektøren vil også anbefale at det avsettes 5 % til administrasjonskostnader ihht retningslinjer. Dette utgjør kr. 561 400,-.

Post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling:

Næringslivet står ovenfor store krav til omstilling, blant annet som følge av ny geopolitisk situasjon og nye krav til klima og miljø. Midlene under post 61 er forbeholdt Innovasjon Norge Arktis, SIVA og kommunale næringsfond, og er et viktig bidrag til enkeltbedrifter.

Fylkeskommunen står i utgangspunktet fritt til å fordele midler mellom SIVA og Innovasjon Norge Arktis, men det er noen forhold som påvirker innretningen.

SIVA får sine midler til administrasjon direkte fra staten, og påvirkes således ikke av fylkeskommunen tildeling. For mottakere av midler til næringshageprogrammet og inkubatorprogrammet inngår 25 % til «driftsmidler» som del av det fylkeskommunale tilskuddet. Det er derfor viktig med forutsigbarhet i størrelsen på tildelingen til SIVA.

I SIVA sin nasjonale evaluering av næringshage og inkubatorprogrammene scorer aktørene i Finnmark svært godt, og SIVA har foreslått hvordan en eventuell økning av tilskuddet kan fordele mellom aktørene. Fylkeskommunedirektøren er svært tilfreds med de gode evalueringene, og ser at næringshager og inkubatorer gjør en svært viktig jobb for næringslivet i Finnmark fylkeskommune. Det fleste bedrifter i Finnmark er små og bittesmå. De har liten kapasitet til å drive utvikling alene og næringshager og inkubatorer spiller en svært sentral rolle. Fylkeskommunedirektøren tilrår imidlertid ikke at næringshagene tilføres en høyere støtte, enn det som kommer frem av SIVAs primære tilrådning.

Innovasjon Norge Arktis tilbyr en kombinasjon av kapital, kompetanse og nettverk (både nasjonalt og internasjonalt). Dette er virkemidler som går direkte til bedrift, og er med på å realisere eksempelvis

investeringer og utvikling av ny teknologi. Fylkeskommunedirektøren ser denne støtten som svært viktig for utvikling både av enkeltbedrifter og næringslivet generelt. Gjennom først å ta del i Innovasjon Norge Arktis sine støtteordninger/nettverk kan bedriftene lettere komme i posisjon til å søke støtte eller finne samarbeidspartnere både nasjonalt og internasjonalt.

Fylkeskommunedirektøren vil anbefale å være forutsigbar i fordelingen mellom Innovasjon Norge Arktis og SIVA, og i hovedsak basere seg på samme nivå som for 2024.

Fordelingen til kommunale næringsfond er gitt i oppdragsbrevet fra departementet.

Post 65 Omstilling og utvikling i områder med særlige distrikts utfordringer:

Det er store utfordringer for kommuner i Finnmark. Mange opplever både en demografisk og næringsmessig forvitring. I tillegg påvirker den nylig inntrufne fiskerikrisa og kvotenedgangen kommunene i svært negativ grad. Mangel på kompetent arbeidskraft, ensidig arbeidsmarked og behovet for å beholde og rekruttere fagkompetanse er stort. Enkelte kommuner sliter med å kunne opprettholde et levedyktig lokalsamfunn og nødvendige offentlige tjenestetilbud. Gitt dette utfordringsbildet har kommunene Berlevåg, Båtsfjord, Tana og Nesseby gjennom Vestre Varanger bygdevekstavtale sammen søkt om regionomstilling.

Fylkeskommunedirektøren anbefaler at kommunene Berlevåg, Båtsfjord, Tana og Nesseby får innvilget status som omstillingskommuner gjennom en felles regionomstilling. Vurderingen er forankret i nær dialog med Kommunal- og distriktsdepartementet. Finnmark fylkeskommune er oppdragsgiver for ordningen. Samlet tilskudd fra Finnmark fylkeskommune for regionomstilling utgjør i 2025 samlet kr. 12 000 000,-. Regionomstilling gis innenfor alle tre poster - bokstav a), b) og c) som er beskrevet ovenfor.

Det forutsettes en årlig kommunal egenandel så lenge omstillingsprogrammet pågår tilsvarende kr. 900 000,- for henholdsvis Båtsfjord og Tana kommune, og kr. 600 000,- for henholdsvis Berlevåg og Nesseby kommune. Før omstillingsstatusen innvilges skal kommunene utarbeide en prosjektplan for regionomstillingen av Berlevåg, Båtsfjord, Tana og Nesseby. Prosjektplanen skal godkjennes av Finnmark fylkeskommune. Frist for utarbeidelse og godkjenning av prosjektplanen er innen 1. mai 2025. Det forutsettes at regionomstillingen ses i sammenheng med bygdeveksttaler, og andre pågående satsinger i de nevnte kommunene. Det forutsettes også at man ser regionomstillingen i sammenheng med virkemidler fra Statsforvalteren, Innovasjon Norge, og eventuelt andre virkemiddelaktører og ordninger. Det oppfordres til å søke om en statlig tilleggsfinansiering tilknyttet regionomstillingen.

Omstillingsbehovet for kommuner i Finnmark er stort, og nye behov kan oppstå gjennom året. Fylkeskommunedirektøren vil derfor anbefale at deler av midlene kan benyttes til tiltak i egen regi.

Post 66 Bygdeveksttaler, Post 69 Mobilisering til forskningsbasert innovasjon, Post 63 Sekretariat for Regionalt nordområdeforum:

Innenfor de nevnte områdene er det satt av relativt begrensede midler, som enten følger forskrift (FORREGION), eller i stor grad går til løpende administrative utgifter i fylkeskommunen. Fylkeskommunedirektøren vil derfor anbefale at administrasjonen får fullmakt til å prioritere bruken av midlene.

Tabellen nedenfor viser en oppsummering av fordelingen av midler på de ulike postene:

Post 60	Kompetanse og arbeidskraft i distriktene			Merkand/delsum	
	Studiesenter	kr	6 043 000		
	Kompetanseheving	kr	4 623 600		
	Administrasjon	kr	561 400		
				kr	11 228 000
Post 61	Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling				
	Innovasjon Norge Arktis	kr	36 143 000		
	SIVA	kr	13 300 000	I tillegg kommer 3, 4 mill (vedtak 349/23)	
	Berlevåg kommunalt næringsfond	kr	5 000 000		
	Båtsfjord kommunalt næringsfond	kr	1 000 000		
	Gamvik kommunalt næringsfond	kr	1 000 000		
	Hasvik kommunalt næringsfond	kr	1 000 000		
	Lebesby kommunalt næringsfond	kr	1 000 000		
	Måsøy kommunalt næringsfond	kr	1 000 000		
	Nesseby kommunalt næringsfond	kr	1 000 000		
	Sør-Varanger kommunalt næringsfond	kr	1 000 000		
	Tana kommunalt næringsfond	kr	1 000 000		
	Vadsø kommunalt næringsfond	kr	1 000 000		
	Loppa kommunalt næringsfond	kr	1 000 000		
	Nordkapp kommunalt næringsfond	kr	1 000 000		
	Vardø kommunalt næringsfond	kr	1 000 000	kr	17 000 000
	Administrasjon	kr	100 000		
				kr	66 543 000
Post 63	Sekretariat for regionalt nordområdeforum	kr	1 603 000		
Post 65	Omstilling og utvikling i områder med særlige distriktsutfordringer.				
	Omstillingsregion Vestre Varanger (Tana, Nesseby, Båtsfjord, Berlevåg)	kr	12 000 000		
	Omstilling Kautokeino kommune	kr	2 000 000		
	Administrasjon og tiltak i fylkeskommunal regi	kr	776 000	kr	14 776 000
Post 66	Bygdeveksttaler	kr	450 000		
Post 69	Mobilisering til forskningsbasert innovasjon				
	Forregion Finnmark	kr	2 744 000		
	Administrasjon	kr	206 000		
				kr	2 950 000
	SUMTOTALT	kr	97 550 000	inkl post 63	

Vestre Varanger

VESTRE VARANGER SOM OMSTILLINGSREGION. ANMODNING TIL FYLKESKOMMUNEN OM Å AVKLARE VILKÅRENE

Forslag til vedtak/innstilling:

Kommunestyrene i Vestre Varanger vedtar å søke om å bli omstillingskommuner som et av tiltakene i Bygdevekstavtalen

Vedlegg:

Signert Bygdevekstavtale og godkjenning av Handlingsplan

Saksframstilling:

Vestre Varanger har siden 2000 hatt en samlet nedgang i befolkningen med minus 15 %. Til sammenlikning har Norge som helhet en *økning* på hele 24 % i samme periode. Den relative arbeidsplassutviklingen i Vestre Varanger de siden 2014 er tilsvarende negativ for alle kommunene: Berlevåg -20,6 %, Båtsfjord -15,1 %, Nesseby -22,5 % og Tana -7,4 %. Ser vi disse tallene fordelt på statlige og private arbeidsplasser er tallene følgende:

Kommune	Offentlige arbeidsplasser	Private arbeidsplasser
Berlevåg	-16,9 %	-23,2 %
Båtsfjord	-28,6 %	- 9,9 %
Nesseby	-22,4 %	-26,1 %
Tana	- 9,6 %	- 6,9 %

Alle kommuner rangere helt nederst på kommunebarometeret. Berlevåg har plass 332, Båtsfjord 343, Nesseby 352 og Tana 312.

Situasjonen er dramatisk, noe som er godt dokumentert i diverse utredninger de siste årene. At det har blitt sånn skyldes en rekke faktorer, hvorav de fleste er utenfor kommunenes kontroll. For å snu utviklingen kreves derfor ekstraordinære tiltak som favner bredt. Tallene ovenfor underbygger vårt ønske om å bli en pilotregion for en ordning som jobber parallelt med arbeidsplassutvikling og samfunnsutvikling.

Regional omstilling er en ekstraordinær innsats for kommuner eller regioner hvor mange arbeidsplasser går tapt. Omstillingsarbeidet skal bidra til å skape nye og sikre eksisterende arbeidsplasser, og å styrke næringsgrunnlaget og utviklingsevnen i området. I dag må utvikling av arbeidsplasser ses tett integrert med samfunnsutviklingen. Kommunene må jobbe med utvikling, herunder få på plass næringsarealer, boligtomter, ha et godt tjenestetilbud, jobbe med å tilrettelegge for nødvendig infrastruktur, gode skoler, fritidstilbud og næringsutvikling.

Erfaringer fra tidligere omstillingsperioder viser at kommunene sliter med å videreføre innsatsen: omstillingsarbeidet preges av mye aktivitet i prosjektperioden, men langtidsvirkningene faller bort. En viktig grunn til dette er kommunenes manglende evne til å følge opp tiltakene. Kommunene mangler rett og slett utviklingskompetanse.

I dette tilfellet ønsker vi derfor å se på hvordan den kommunale utviklingskompetansen kan styrkes.

Det er fylkeskommunene som har ansvar for omstillingsarbeid i eget fylke. Fylkeskommunene prioriterer hvilke områder som skal få midler og avgjør hvor mye midler disse eventuelt skal få. Kommuner med omstillingsstatus får ekstraordinære midler fra fylkeskommunen over en periode på inntil seks år.

For at en kommune skal få status som omstillingskommune må kommunen først sende en anmodning til fylkeskommunen. Dette innleder *avklaringsfasen*: fylkeskommunen skal avklare hvorvidt den aktuelle kommunen fyller kriteriene for å bli omstillingskommune.

I avklaringsfasen utarbeides en konsekvensanalyse for området som vurderer å søke om midler til ekstraordinær næringsutvikling. Konsekvensanalysen skal dokumentere situasjonen for næringslivet og

syssetningen i det aktuelle området. Det er resultatene fra konsekvensanalysen som danner grunnlag for søknaden om omstillingsmidler for kommunen eller regionen.

Avklaringsfasen er fylkeskommunens ansvar, men kommunen skal bidra med lokalkunnskap og dokumentasjon for å sikre en realistisk forståelse av situasjonen i næringslivet. Innovasjon Norge bistår både fylkeskommunen og kommunen i forbindelse med gjennomføringen av avklaringsfasen.

Normal gjennomføringstid for fasen er mellom to og tre måneder.

Kommunedirektørene foreslår med dette å sende følgende anmodning til Finnmark fylkeskommune:

Vestre Varanger som omstillingsregion – anmodning til Finnmark fylkeskommune

Kommunene Berlevåg, Båtsfjord, Nesseby og Tana har over flere år opplevd betydelige demografiske og økonomiske utfordringer. Fraflytting, aldring i befolkningen, og tap av arbeidsplasser har bidratt til en negativ spiral som truer fremtiden for våre lokalsamfunn. Vi står ved et punkt hvor det er nødvendig med en ekstraordinær innsats for å stabilisere befolkningsutviklingen, skape nye arbeidsplasser, og sikre en bærekraftig utvikling for våre kommuner.

Våre kommuner representerer hver for seg unike bo- og arbeidsmarkedsregioner, men utfordringene er mange av de samme: befolkningsnedgang, avhengighet av sesongbaserte næringer som fiskeri, manglende kompetansearbeidsplasser og lav diversifisering i næringslivet. Det er avgjørende at vi nå får omstillingsstatus, slik at vi kan igangsette nødvendige tiltak for å snu den negative utviklingen.

Befolkningsutvikling og demografi:

Siden 1980-tallet har befolkningsutviklingen i våre kommuner vært preget av en betydelig nedgang. For eksempel har Berlevåg mistet over halvparten av sine innbyggere, mens Båtsfjord har hatt en nedgang på 25 % de siste ti årene. Tana og Nesseby har opplevd lignende trender med store tap av innbyggere, og det er lite som tyder på at situasjonen vil bedre seg uten målrettede tiltak.

Felles for våre kommuner er at vi er sterkt avhengige av primærnæringer, særlig i de to kystkommunene Berlevåg og Båtsfjord der fiskeriene dominerer. Nedgang i fiskekvoter har ført til permitteringer og frykt for permanent tap av arbeidsplasser. Fiskeridirektoratet har varslet nedgang på 20% i fiskekvotene, og denne skal økes ytterligere. Dette setter både den landbaserte fiskeindustrien og fiskeflåten under et enormt press.

Den manglende diversifiseringen i næringslivet og mangel på stabile, kompetansebaserte arbeidsplasser gjør at våre kommuner har begrensede muligheter til å tiltrekke og beholde innbyggere, spesielt de yngre generasjonene. Arbeidsmarkedet er dessuten preget av et høyt innslag av sesongarbeidere og innvandrere, noe som gjør befolkningsutviklingen sårbar for svingninger i næringene.

Behov for omstilling:

På grunn av de strukturelle utfordringene, samt en betydelig nedgang i både folketall og arbeidsplasser, er det nødvendig med omstillingsmidler for å utvikle nye næringer, sikre kompetanse og infrastruktur, og styrke attraktiviteten som bo- og arbeidsmarked for våre innbyggere.

Vi ber derfor fylkeskommunen om å vurdere en felles omstillingsstatus for våre kommuner, slik at vi kan samarbeide på tvers av kommunegrenser for å møte utfordringene med fraflytting, tap av arbeidsplasser, og en aldrende befolkning. Dette vil sikre nødvendige ressurser for å bygge en bærekraftig fremtid for våre lokalsamfunn og regionen som helhet.

Sysselsettingen er høy i Norge, normalt også i Vestre Varanger. Det store innslaget av gjestearbeidere gjør arbeidsmarkedet fleksibelt: ved permitteringer reiser arbeiderne hjem; når fisket tar seg opp igjen kommer de tilbake. Problemet i Vestre Varanger er altså befolkningsnedgangen, ikke at veldig mange går rundt uten arbeid.

Kommunen i Vestre Varanger er alle den største arbeidsgiveren, og alle fire kommuner er store primærnæringskommuner. Berlevåg og Båtsfjord er store fiskerikommuner, i Tana og Nesseby er fiskeri, jordbruk og reindrift viktige næringer. Andre næringsveier er knyttet til servicebransjen og ulike tjenester.

Kommunens rolle som næringsutvikler har blitt stadig mer kompleks de siste årene. Skillet mellom næringsutvikling og annen samfunnsutvikling har blitt mindre. I dag er arbeidskraft og kompetanse i langt større grad en knapphetsfaktor, og det å lykkes med næringsutvikling handler derfor om noe mer enn å bidra til å skape arbeidsplasser. Det skal være attraktivt både å jobbe og bo et sted, i en kommune og region. Hvis kommunene skal lykkes med en omstilling må kommunene være proaktive ovenfor kommunens innbyggere, lokalt næringsliv, gründere og utnytte det lokale handlingsrommet.

Vi må ta inn over oss at det vi gjør nå fungerer ikke. Vi må gjøre noe nytt og tenke utvikling sammen. Onsager (2018) har på bestilling fra Innovasjon Norge sett på grunner til at kommuner bør samarbeide regionalt om næringsutvikling. I notatet «Regional næringsutvikling og kommuneregionalt samarbeid» pekes det på at:

- Økt verdiskaping og styrket næringsutvikling både i kommuner og landet totalt krever i økende grad bedre skreddersydd og koordinert politikk og virkemidler på regionalt nivå.
- Funksjonelle regioner (eks. bo- og arbeidsmarkedsregioner) er ofte best egnet; fylkeskommunene er for store og kommunene for små (geografisk og funksjonelt) for oppgaven.
- Det forutsetter at kommunene tar ledelses- og samstyringsansvaret i BA-regionene mellom offentlige (kommuner, fylkeskommuner, IN, SIVA, NFR) og private aktører.
- Næringsutvikling skjer på tvers av kommunegrenser:

- Bedrifter og næringsmiljøer forankres og utvikles i regionale arbeidsmarkeder, næringsmiljø, verdikjeder og kunnskapsnettverk som går utover kommunegrensene.
- Innovasjonssamarbeid med partnere «lokalt/regionalt» er viktig for innovative bedrifter, og ofte i kombinasjon med nasjonale samarbeid (og for en mindre del også internasjonalt).
- Velfungerende regionale innovasjonssystemer er viktig for virksomheters innovasjons- og vekstevne. Disse kan bare styrkes på tvers av kommunegrensene.
- Bo- og arbeidsmarkedsregioners egenskaper (ressurser, attraktivitet, infrastruktur, tilgjengelighet) er viktigere for bedrifters lokalisering, vekst- og utviklingsmuligheter enn enkeltkommuner

Oppsummert har kommunene i Vestre Varanger i lang tid opplevd store utfordringer knyttet til flere områder:

- Demografiutviklingen med fraflytting og aldring som påvirker hele regionen
- Krevende klima med lange vintre, stengte vinterveier, dyr og sårbar transport
- Mangel på kompetent arbeidskraft og ensidig arbeidsmarked
- Mangel på kompetansearbeidsplasser
- Muligheter for å utvikle nye næringer i kommunen
- Beholde og rekruttere fagkompetanse
- Mangel på videregående utdanning og utdanningsmuligheter for voksne
- Mangel på fritidstilbud og kulturelle møteplasser, særlig for ungdom
- Tilgang på boliger med bra kvalitet
- Attraktive kommune med god kvalitet på tjenester og effektiv ressursbruk
- Behov for strategisk planarbeid
- Behov for strategisk nærings- og utviklingsarbeid
- Utnyttelse av ny teknologi og muligheter for digitalisering

Det mangler altså ikke på utfordringer. Samtidig har diverse forsøk på å snu utviklingen blitt gjort, og vi nevner noen:

- *Tiltakssonen for Troms og Finnmark:*
Tiltakene har blitt forsterket det siste året med gratis barnehager og økt nedskrivning av studielån. Det er for tidlig å si hvorvidt disse tiltakene vil ha merkbar effekt.
- *Bygdevekstavtale:*
Vestre Varanger er pilot i ny bygdevekstavtale mellom de nevnte kommuner og staten ved Kommunal- og distriktsdepartementet. Avtalen gjelder for årene 2023-2027 og vektlegger blant annet boligbygging, digital infrastruktur, utdanning, næringsutvikling og interkommunal tjenesteutvikling.
- *Varanger=Utvikling*
Berlevåg, Båtsfjord og Nesseby inngår i en konstellasjon av kommuner på Varangerhalvøya som sammen hadde prosjektet *Varanger=Utvikling*. Prosjektrapporten gir dystre utsiktsscenarioer for vår del av landet om ikke massiv innsats gjøres for å snu befolkningsutviklingen. Rapporten peker samtidig på et stort uutnyttet potensial innen særlig sjømat, fornybar energi og reiseliv. Prosjektet følges opp av flere tiltak innenfor disse områdene, men hvorvidt de bebudede tiltakene vil gi resultater i form av arbeidsplasser gjenstår å se.

- *Omstillingskommune:*

Berlevåg var omstillingskommune i årene 2011-2014 og Båtsfjord var omstillingskommune fra 2007-2010.

Hovedkonklusjonen synes å være at arbeidet ikke svarte til forventningene i form av arbeidsplasser og nye næringsveier, og at prosjektarbeidet ikke ble fulgt opp godt nok av kommunen i etterkant.

Vi ønsker ikke tegne et elendighetsbilde. Hvis situasjonen hadde vært håpløs, ville det være fånyttet å igangsette et omstillingsprosjekt. Vi mener tvert imot at kommunene i Vestre Varanger har store, uutnyttede potensialer, men at vi trenger ekstern bistand for å la disse potensialene fylles med innhold. Nedenfor nevnes noen av dem, men listen er på ingen måte uttømmende:

Energi: vår region har noen av de aller beste vindkraftressurser i Europa. Ved utbygging av vindkraft i Berlevåg og Båtsfjord og etablering av kraftkrevende industri, som hydrogenproduksjon, vil mange nye ettertraktede arbeidsplasser kunne skapes.

Reiseliv: nordlysturismen til Kirkenes, Ivalo og Alta viser at det er mulig å skape et ettertraktet produkt. Vestre Varanger kan tilby et variert mangfold av aktiviteter: fra hundekjøring til skutersafarier og fisketurisme; fra midnattsol i Barentshavet til nordlys på vidda; fra fugletitting til rafting, og fra surfing på strender til windsurfing på toppen av Varangerhalvøya. Kulturminner, heftig natur, enorme vidder og rike fiskevann gir turistene et vel av opplevelser, men mottakskapasiteten er fortsatt dårlig.

Mat: henger sammen med reiseliv, men har mye mer. Vestre Varanger har en tilgang på råvarer som i langt større grad bør bearbeides lokalt og markedsføres internasjonalt. Vi har et (fortsatt) rikt hav, fantastiske muldebærmyrer, en aktiv reindriftsnæring og dessuten en stor landbruksproduksjon med stor- og småfe, kjøtt og melk av ypperste kvalitet.

Transport og infrastruktur: Tana bru og Varangerbotn er viktige knutepunkter for hele Øst-Finnmark. Enorme mengder fisk og industrivarer passerer våre veier hver dag. Det bør legges til rette for at en størst mulig andel av transporten besørges av lokale aktører.

Statlige arbeidsplasser: sentralisering og ny teknologi har gjort at mange statlige arbeidsplasser har forsvunnet. Den nye digitale hverdagen skulle sørge for at man kan, litt forenklet sagt, sitte hvor som helst og jobbe med hva som helst. I praksis har dette tappet distriktene for viktige arbeidsplasser. Argumentet vårt er at man fint kan sitte i Vestre Varanger og jobbe for departementet – for eksempel.

Vestre Varanger ønsker med dette å rope et varsko: skal vi opprettholde et levedyktig samfunn så *må* storsamfunnet stille opp. Regjeringen har stadig, og med styrke, framført at det er av nasjonal sikkerhetspolitisk betydning at befolkningen i Øst-Finnmark opprettholdes på et levedyktig nivå. Kommunene er vårt førstelinjeforsvar – da må storsamfunnet sørge for at det er mulig, og tilstrekkelig attraktivt, å bo og drive næring hos oss.

Vi ber med dette Finnmark fylkeskommune om å avklare vilkårene for at Vestre Varanger kan bli en omstillingsregion.

Bakgrunn:

Mer informasjon om ordningen med omstillingskommune kan leses på Innovasjon Norges hjemmesider:
<https://regionalomstilling.innovasjon Norge.no/>

Merknader:

Berlevåg kommune
- Hefstig og begeistret

Arkivsak-dok. 25/00171-1
Saksbehandler Kjell Richardsen

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
06.05.2025

STYRKET SATSING PÅ FISKERI OG ANNEN NYETABLERING – SAMMENSLÅING AV KOMMUNALE FOND

Forslag til vedtak/innstilling:

Det anbefales at Utviklingsfondet avvikles og at midlene overføres til Egenkapitalfondet.

1. Utviklingsfondet avvikles, alle midler overføres til Egenkapitalfondet.
2. Egenkapitalfondet videreføres for å styrke egenkapitalstøtten til lokalt næringsliv innenfor satsingsområdene fiskeri- og sjømatnæring, hydrogenproduksjon, industri og service, opplevelsesnæringer innen reiseliv og kultur.
3. Arbeidet med å revidere fondsreglementet for Egenkapitalfondet igangsettes, revisjonen utføres administrativt i samarbeid med kommunens næringsutvalg.

Vedlegg:

Skriv inn vedlegg her

Saksframstilling:

Det er mottatt søknader, og det er gitt signaler om at flere vil komme, både fra personer som ønsker å etablere seg som fiskere og kjøpe båter, og fra etablerte fiskere som ønsker å kjøpe kvoter.

For å kunne møte dette behovet og styrke kommunens evne til å støtte næringsutvikling, foreslås det at Utviklingsfondet avvikles og at alle midler overføres til Egenkapitalfondet. Dette vil gi kommunen en større og sterkere kapitalbase, og dermed bedre forutsetninger for å støtte lokale etableringer og investeringer i kommunens næringsliv.

Vurdering

- **Styrket kapitalbase:** Ved å samle midlene i Egenkapitalfondet, økes fondets størrelse fra ca. MNOK 0,94 til ca. MNOK 2,81. Dette gir økt handlingsrom for å innvilge lån til næringsutvikling, spesielt innen fiskeri.
- **Effektiv ressursbruk:** Det har vært liten aktivitet i Utviklingsfondet over tid. Ved å avvikle dette fondet forenkles fondsstrukturen og administrasjonen, og ressursene kan konsentreres om Egenkapitalfondet og Næringsfondet.
- **Bedre tilpasning til behov:** Sammenslåingen gjør det mulig å prioritere midler der behovet er størst, og gir kommunen større fleksibilitet til blant annet å støtte unge etablerere innen fiskerinæringen og annet næringsliv i lokalsamfunnet.

Økonomiske og juridiske forhold

Sammenslåingen innebærer at ca. 1.87 millioner kroner overføres fra Utviklingsfondet til Egenkapitalfondet. Kommunens totale fondsbeholdning forblir uendret, men midlene fra overnevnte fond samles til ett fond. Vedtak om sammenslåing må fattes av kommunestyret.

Det er ikke nødvendig å endre fondsreglementet for den nye fondsstrukturen, men det er noen år siden vedtektene til Egenkapitalfondet sist ble revidert. Det anbefales derfor uavhengig denne saken at vedtektene for Egenkapitalfondet blir gjenstand for en revisjon.

Bakgrunn:

Berlevåg kommune har i dag to fond som kun tilføres midler fra kommunens egne midler: Utviklingsfondet og Egenkapitalfondet. Egenkapitalfondet har en kapitalbase på ca. MNOK 0,94, mens Utviklingsfondet har en kapitalbase på rundt MNOK 1,87.

Utviklingsfondet har et regelverk som ikke er oppdatert på mange år, og aktiviteten i fondet har vært lav over lang tid.

Det har vært en økende etterspørsel etter egenkapitallån fra Egenkapitalfondet. Det har særlig vært knyttet opp mot unge Berlevåginger som har hatt behov for egenkapital til kjøp av fiskebåter og kvoter.

Merknader:

Berlevåg kommune
- Hefdig og begeistret

Arkivsak-dok. 25/00166-1
Saksbehandler Sten Albert Reisænen

Saksgang
Formannskapet

Møtedato

Kommunestyret

NETT- OG TV TILGANG PÅ HELSESENTERET - BEBOERROMMENE

Forslag til vedtak/innstilling:

Berlevåg kommune etablere internett- og TV tilgang på helsesenteret på alle beboerrommene.

Prosjektet finansieres over disposisjonsfondet med kr 330 000,-

Bruk av nett- og TV tilgangen belastes beboeren/bruker med månedlig faktura.

Vedlegg:

Skriv inn vedlegg her

Saksframstilling:

Berlevåg Helse og omsorgssenter har ikke tilgang til internett eller TV på alle beboerrommene. Det har over flere år kommet forespørsel om dette tilbudet. Kommunen er av den oppfatningen at alle beboere som ønsker det skal kunne få tilgang til sosiale medier og andre tjenester over internett, samt TV om de er villig til å betale for tilbudet.

Bakgrunn:

Berlevåg kommune har ikke vært i den posisjonen at man tidligere har kunne finansier den nødvendige infrastrukturen som er nødvendig for å kunne tilby internett og TV på alle beboerrom. Kommunen har fremdeles i en stram økonomi, men dette tilbudet er nå og betrakte som en nødvendighet for de fleste innbyggerne i Norge.

Beboerne som nå bor, og som kommer til å bo på helsesenteret har etablert praksis med at de får informasjon, har kontakt med familie og offentlige etater, benytter selvbetjeningsløsninger, ser på de TV-kanalene de selv ønsker og til det tidspunktet de ønsker over internett baserte løsninger.

Berlevåg kommune har forspurt to leverandører om pris på etableringen av infrastruktur. Man har valgt det tilbudet som er rimeligst da begge tilbudene oppfattes som likeverdige i kvalitet og utførelse.

Internett og TV leveransen har bare en leverandør vis interesse for.

Kommunen kjøper eller leaser inn TV og annet utstyr som er nødvendig for at tilbudet skal kunne gis på hvert rom.

Driften av internett og TV signalene belastes den enkelt beboer/bruker, og faktureres månedlig sammen med andre kommunale tjenester.

Tilbudene er basert på prisnivået som var pr februar 2025, og kommunedirektøren forventer ikke noen større prisøkning selv om det er usikkerhet i prismarkedet.

Merknader: